DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI
5. Sınıf · Sosyal Bilgiler · 11. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Afet Öncesi, Afet Sırası ve Afet Sonrasında Yapılması Gerekenler, Afet ve Acil Durum Çantası Hazırlama ve 2. Öğrenme Alanı Değerlendirmesi

SB.5.2.3: Deprem, sel ve heyelan gibi afetlerin öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılması gereken doğru davranışları aşamalarıyla açıklayabilme · SB.5.2.4: Afet ve acil durum çantasında bulunması gereken malzemeleri, işlevlerini ve periyodik kontrol süresini belirleyebilme · SB.5.2.5: Evimiz Dünya öğrenme alanında ele alınan göreceli konum, doğal-beşerî çevre ve afet bilinci konularını bütüncül olarak değerlendirebilme

HATIRLAYALIM

- Afet öncesinde binalar sağlam zemine yapılmalı, dolap ve kitaplıklar duvara sabitlenmeli, aile afet planı hazırlanmalı ve e-Devlet'ten güvenli toplanma alanı öğrenilmelidir.
- Deprem sırasında sakin kalınarak sağlam bir eşyanın yanında «ÇÖK - KAPAN - TUTUN» hareketi uygulanmalı; pencere, balkon, merdiven ve asansörden kesinlikle uzak durulmalıdır.
- Afet sonrasında elektrik, su ve doğal gaz vanaları kapatılmalı, afet çantası alınarak toplanma alanına gidilmeli, hasarlı binalara girilmemeli ve 112 hattı gereksiz aramalarla meşgul edilmemelidir.

1 EŞLEŞTİRME

Sol sütunda verilen afet yönetimi ve coğrafya kavramlarını sağ sütundaki açıklamalarıyla eşleştiriniz.

☐ 1. Çök - Kapan - Tutun	**a)** Afet öncesi hazırlık ve afet sonrası arama-kurtarma çalışmalarını yöneten kurum
☐ 2. Afet Toplanma Alanı	**b)** Bir yerin kıtalara, denizlere, boğazlara ve yeryüzü şekillerine göre konumu
☐ 3. AFAD	**c)** Sarsıntı bittikten sonra halkın binalardan uzakta buluştuğu güvenli açık alan
☐ 4. Göreceli (Özel) Konum	**d)** Deprem sarsıntısı sırasında sağlam bir eşya yanında alınan güvenli pozisyon

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki dört davranış kartından hangisi deprem gerçekleşmeden önce («Afet Öncesi Hazırlık» aşamasında) yapılması gereken doğru bir önlemdir?

Ⓐ 1. Kart: Evdeki gardırop ve kitaplık gibi devrilebilecek eşyaları duvara sabitlemek

Ⓑ 2. Kart: Sarsıntı başladığı anda sıra yanında Çök-Kapan-Tutun pozisyonu almak

Ⓒ 3. Kart: Sarsıntı durunca doğal gaz ve elektrik vanalarını kapatıp binadan çıkmak

Ⓓ 4. Kart: Enkaz altındaki kişileri kurtarmak için AFAD ekiplerine bilgi vermek

3 KISA CEVAP

Görseldeki afet sonrası iletişim kartını inceleyerek deprem sonrasında neden sesli telefon araması yerine kısa mesaj (SMS)

4 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki dört çevre ve bölge kartını inceleyerek her kartın hangi kavrama karşılık geldiğini ve temel özelliğini tabloya

İncelenen Kart	Kavram / Afet Türü	Temel Özelliği ve Nedeni
1. Ağrı Dağı ve Van Gölü	Doğal unsur	
2. Atatürk Barajı ve Tünel		
3. Rize (Dik ve yağışlı yamaç)		
4. Muğla (Kurak yaz ve çam)		

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Afet bilinci, acil durum çantası ve çevre unsurlarıyla ilgili ifadelerden doğru olanların D, yanlış olanların Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
Deprem sarsıntısı devam ederken binayı hızla terk etmek için asansöre binmek çok tehlikeli bir davranıştır.	☐	☐
Afet çantasına konulan su, kuru gıda ve pillerin son kullanma tarihleri her 6 ayda bir kontrol edilerek yenilenmelidir.	☐	☐
Ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olması ve İstanbul Boğazı'na sahip olması mutlak konumunun sonucudur.	☐	☐
Dere yataklarının doldurularak yerleşime açılması, aşırı yağışlarda sel felaketinin yıkıcı etkisini artırır.	☐	☐
Afet sonrasında unutulan eşyaları almak için artçı sarsıntılar sürerken hasarlı binalara hemen geri girilmelidir.	☐	☐

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.

6 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerde boş bırakılan yerleri kutudaki uygun kavramlarla tamamlayınız.

düdük | doğal | yetmiş iki | beşerî | Kızılayı

1. Enkaz altında veya karanlıkta enerjimizi tüketmeden yerimizi kurtarma ekiplerine duyurmak için çantaya _____ konulur.
2. Afet ve acil durum çantası, afetten sonraki ilk _____ saat (3 gün) boyunca temel ihtiyaçları karşılamak için hazırlanır.
3. İnsanlar tarafından ulaşım ve enerji amacıyla yapılan köprü, viyadük ve barajlara _____ unsur adı verilir.
4. Afet bölgelerinde çadır kurarak barınma, battaniye, sıcak yemek ve kan yardımı sağlayan kuruluş Türk _____dır.

7 SIRALAMA

Görselde bir ailenin depreme karşı uyguladığı güvenlik adımları karışık verilmiştir. «Deprem Öncesi → Deprem Sırası → Deprem Sonrası» zaman sırasına

A · Hazırlık	B · Sarsıntı	C · Vanalar	D · Tahliye
Eşya sabitle & Çanta	Çök-Kapan-Tutun	Gaz ve elektriği kes	Toplanma alanına git

- [ ] Sarsıntı tamamen durduğunda elektrik şalterini, su ve doğal gaz vanalarını kapatmak (Sonrası - 1)
- [ ] Afet çantasını alarak asansör kullanmadan merdivenlerle güvenli toplanma alanına gitmek (Sonrası - 2)
- [ ] Sarsıntı başladığında sakin kalarak sağlam masa yanında Çök-Kapan-Tutun yapmak (Sırası)
- [ ] Evdeki dolapları duvara sabitleyip afet çantası hazırlamak ve toplanma alanını öğrenmek (Öncesi)

8 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarındaki kavramları kutulara yazınız. Numaralı harflerle “doğa olaylarının afete dönüşmesini engellemek için önceden

Ülkemizde erozyonla mücadele ve ağaçlandırma çalışmaları yürüten vakıf ☐☐☐☐

Toprağın verimli üst tabakasının rüzgâr ve suyla aşınıp taşınması olayı ☐☐☐☐☐☐☐

Enkaz altında az enerjiyle sesimizi kurtarma ekiplerine duyuran araç ☐☐☐☐☐

İnsan aklı ve emeğiyle yapılan baraj, köprü ve yol gibi yapılar: ... unsur ☐☐☐☐☐☐

Afet çantasında bulunan tıbbi müdahale malzemeleri: ... yardım çantası ☐☐☐

Afet sonrasında haberleri ve resmî duyuruları dinlemeye yarayan pilli cihaz ☐☐☐☐☐

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

9 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki dört malzeme paketinden hangisinde yer alan ürünler çabuk bozulacağı veya ağırlık yapacağı için Afet ve Acil Durum

1. Paket · Beslenme	2. Paket · Uygunsuz!
Su · Konserve · Kuru gıda	Taze süt · Pişmiş yemek · Vazo
3. Paket · Sağlık	**4. Paket · İletişim**
İlk yardım · İlaç · Hijyen	Fener · Pilli radyo · Düdük

(A) 1. Paket: İçme suyu, konserve, kuru meyve ve paketli bisküvi

(B) 2. Paket: Günlük taze süt, pişmiş sulu yemek ve porselen vazo

(C) 3. Paket: İlk yardım çantası, düzenli ilaçlar ve hijyen malzemeleri

(D) 4. Paket: El feneri, pilli radyo, yedek piller ve düdük

10 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki il özellik kartlarında X ilinin «yüksek, dik yamaçlı ve kışları çok kar yağışlı», Y ilinin ise «fay hattı üzerinde ve gevşek alüvyon

X İli Coğrafi Özellikleri	Y İli Coğrafi Özellikleri
• Yüksek ve dik dağ yamaçları	• Aktif kırık (fay) hattı üzerinde
• Kış mevsiminde yoğun kar yağışı	• Gevşek alüvyon ova zemini

(A) X ili: Orman yangını — Y ili: Erozyon

(B) X ili: Kuraklık — Y ili: Çığ felaketi

(C) X ili: Çığ felaketi — Y ili: Deprem

(D) X ili: Deprem — Y ili: Orman yangını

11 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki «Evimiz Dünya Öğrenme Alanı Değerlendirme Panosu» incelendiğinde aşağıdaki çıkarımlardan hangisine **ulaşılamaz?**

2. ÖĞRENME ALANI · EVİMİZ DÜNYA DEĞERLENDİRME PANOSU

- Göreceli Konum: Türkiye; Asya, Avrupa ve Afrika'nın kesişim noktasındadır.
- Çevre: Beşerî yapılar doğal çevreye zarar vermeden sürdürülebilir yapılmalıdır.
- Afet Bilinci: Doğa olayları engellenemez fakat önlemlerle can kaybı önlenir.

(A) İnsanlar beşerî yapılar inşa ederken doğal çevreyi koruyup sürdürülebilir davranmalıdır.

(B) Türkiye; Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı stratejik bir konumdadır.

(C) Erozyonu önlemek için eğimli araziler ağaçlandırılmalı ve bitki örtüsü korunmalıdır.

(D) Doğa kaynaklı afetlerin meydana gelme zamanı önceden dakikası dakikasına bilinebilir ve tamamen durdurulabilir.

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görseldeki «Heyelan» ve «Erozyon» karşılaştırma kartlarını inceleyerek bu iki olayın gerçekleşme hızı ve ağaçlandırmanın önleyici etkisi

1. Olay · Erozyon	2. Olay · Heyelan
Üst toprağın yavaş aşınması	Yamaç kütlesinin ani kayması
Çözüm: Ağaçlandırma (TEMA)	Neden: Dik eğim, yağış, kil